

4. SUUNNITELMA VUOSILLE 2019–2020

Painopiste 1: Työllisyyden edistäminen			
Työttömyyteen liittyvien terveysuhkien vähentäminen, vaikeasti työllistettävien tukeminen, nuorisotyöttömyys			
Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Seurantamittarit
Työllisyystilanteen parantaminen Salossa, erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömät	Tiivis yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Salon seudun työvoiman palvelukeskus (TYP) Kaupunki järjestää työttömille palkkatuetusti työtä ja kuntouttavaa työtoimintaa. Nuorten työpajatoiminta. Kuntouttavaa työtoimintaa, työkokeiluja ja opinnollistamista eteenkin nuorille ammattikouluttamattomille työttömille TE-toimisto	Salon kaupungin työllisyyspalvelut johto ja henkilöstö Muiden eri toimialueiden johto ja henkilöstö Työllistymistuki Työllisyysshanke Voima (9/2018-12/2020) Kolmas sektori	Työllisyysaste Työttömät työvoimasta Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta työvoimasta Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat Myönnettyjen osaamistodistusten lukumäärä
Työttömien terveyden edistäminen	Hyvinvointipalvelut Palvelupiste Voimalan palveluohjaus ja tapahtumat	Kohdennettu resurssien lisäys	Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä ja lukumäärä Työkyvyttömyyseläkettä saaneet 25-64-vuotiaat Työttömien terveystarkastusten toteutuminen
Pitkäaikaistyöttömien työ- ja toimintakyvyn parantaminen	Työttömien liikuntakortti Voimala-toiminta		Liikuntapalveluiden käyttöaste

Painopiste 2. Syrjäytymisen ehkäisy ja kiusaamisen väheneminen kaikissa ikäryhmissä			
Tavoite: Laadukkaiden peruspalveluiden turvaaminen ja varhainen puuttuminen			
Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Seurantamittarit
Lapset, nuoret ja lapsiperheet Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy/ sosiaalisen turvallisuuden vahvistaminen	Palveluiden kehittäminen osana LAPE-kärkihanketta (-18) Turvataan lasten ja nuorten psykososiaalisten palveluiden saatavuus Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpide-ehdotuksia toteutetaan Jatketaan perhetyön mallin kehittämistä Kiusaamisen ehkäisyohjelma varhaiskasvatuksessa ja kouluissa Nuorten harrastuspassi	Kaikki toimijatahot	Psykiatrian palvelujen käyttö Kouluterveyskyselyt TEA viisari Toimenpiteiden toteutuminen Harrastuspassien määrä 0-toleranssi koulukiusaamiselle esim. KiVa-kouluohjelma
Työikäiset: Vanhemmuuden tukeminen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen	Terveystarkastukset Sähköiset palvelut Palveluista tiedottaminen Työttömien terveystarkastukset Väkivalta tai sen uhka kaikissa asiakaskontakteissa kysytään	Hyvinvointipalvelut Kolmassektori, järjestöt	Terveystarkastusten määrä Terveystarkastusten määrä
Ikäihmiset:	Hyvinvointikyselyt 80-vuotiaille, toimintamalli (painopiste 3) Voimaa vanhuuteen -> syrjäytymisen ehkäisyä liikunnan ja eri ryhmien muodossa Lähisuhdeväkivallan kartoittaminen	Vanhuspalvelut Vanhuspalveluiden kotikuntoutus	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet % Ikääntyneet tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat % Ryhmiin osallistuvien määrät

Painopiste 3: Terveet elämäntavat			
Tavoite1: Päihteiden käytön ja riippuvuuksien aiheuttamien haittojen väheneminen			
Tavoite 2: Hyvä toiminta- ja työkyky			
Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Seurantamittarit
Tavoite 1: Päihteiden käytön ja riippuvuuksien aiheuttamien haittojen väheneminen	Päihdeohjelman mukainen toiminta kunnassa	Ehkäisevän päihdetyön toimielin/ Kunnan jory/kunnanvaltuusto	
Lapset, nuoret ja lapsiperheet Nikotiinituotteiden ja muiden päihteiden sekä rahapelien saatavuuden ja käytön väheneminen, aloitussiän siirtäminen, vanhemmuuden tukeminen ja yleinen asennevaikuttaminen Hyvä toiminta- ja työkyky Liikunnan lisääminen Entistä harvemmasta lapsesta ja nuoresta kasvaa lihava aikuinen (Kansallisen lihavuusohjelman toimenpidesuunnitelma 2016–2018)	Terveysneuvonta ja muu tiedottaminen, "Savuton koulu" Kerhotoiminnan lisääminen kouluissa Yhteisöllisten oppilashuoltoryhmien säännölliset kokoontumiset Nuorille tarjotaan virikkeellistä, turvallista ja laadukasta vapaa-ajan toimintaa ja järjestettyä iltapäivätoimintaa sekä maksuttomia tilaisuuksia. Koulu- ja oppilaitosyhteistyö (erityisesti ammatilliset oppilaitokset), yhteistyö nuorisotyön kanssa Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien tukeminen; yhteiset ehkäisy- ja puuttumiskäytännöt Ilo kasvaa liikkuen ohjelman mukainen toiminta Liikkuva koulu -toimintamalli käytössä Muu ip-toiminta Liikuntaneuvonta systemaattisesti käyttöön Ruokakasvatus varhaiskasvatuksessa ja kouluissa Terveyttä ja iloa ruoasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositukset 2018 Syödään ja opitaan yhdessä kouluruokailusuositukset 2017	Hyvinvointipalvelut Nuorisotoimi Hyvinvointipalvelut	Kouluterveyskyselyn tulokset Liikuntapalveluiden käyttö kävijämäärät ja käynnit Move-mittarit Ruokailusuositukset on otettu kattavasti käyttöön Fyysisen aktiivisuuden suositus alle kouluikäisille -mukainen toiminta - 3h päivässä liikuntaa

<u>Työikäiset</u> Päihteiden ja rahapeliin riskikulutuksen sekä lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja varhainen puuttuminen Hyvä toiminta- ja työkyky Elintavoista johtuvien kansansairauksien kasvun pysähtyminen ja liikkumisen lisääntyminen	Puheeksi otto, mini-interventio, perhetilanteen selvittely, lapsinäkökulma, sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot ja ilmoitukset, tuki elämän kriisitilanteissa, Marak-toimintamalli Elintapaohjaus, omahoidon tehostaminen Painonhallintaryhmien toiminnan kehittäminen ja niiden vetovoimaisuuden lisääminen Matalan kynnyksen neuvonta ja opastus Terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta	Hyvinvointipalvelut Järjestöt	Mini-interventioiden määrä Audit-testien määrä Kansansairauksiin liittyvät mittarit Liikuntapalveluiden käyttäjien määrä Liikuntareseptien määrä
<u>Ikäihmiset</u> Alkoholin käytön, lääkkeiden ja alkoholin sekakäytön, tupakoinnin sekä peliriippuvuuden väheneminen Hyvä toiminta- ja työkyky Ikäihmistentoimintakyvyn ylläpitäminen	Mini-interventio Jalkautuva päihdetyö ikääntyville Voimaa vanhuuteen – toimintamallit käytössä Liikunta- ja ravitsemusohjaus Ikäihmisten hyvän ravitsemuksen edistäminen vajaan ravitsemuksen seulonnan toteuttamisella osasto-, laitos- ja kotihoidon piirissä olevilla (MNA-testi)	Vanhuspalveluiden johto ja henkilöstö Hyvinvointipalvelut Vanhuspalvelut Ravitsemuspalvelut	Asiakasmäärät Tulosten arviointi TEA-viisari
<u>Rakenteet, kaikkia koskevat toimenpiteet</u> Kulttuuri- ja kirjastopalvelut tavoittavat kaikki ikäryhmät Kansalaisopistot	Elämänlaadun parantaminen kulttuurin keinoin Elinikäinen oppiminen	Eri toimialueiden johto, esimiehet, henkilöstö, kolmassektori	Raportointi vuosittain hyvinvointitilinpäädössä ja hyvinvointisuunnitelmissa kaikissa tavoitteissa

Painopiste 4. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Seurantamittarit
Lapset, nuoret ja lapsiperheet: Matalan kynnyksen kohtaamispaikat Lasten osallisuuden ja kuulemisen lisääminen	Verkostomaisen Perhekeskusmallin toteuttaminen / Perhekahvilat Pyydä apua -nappi Ihmeelliset vuodet, Lapset puheeksi Lapsivaikutusten arviointi Jälkihuollettavien asiakasraati Lapsiparlamentti Nuorisovaltuuston aktiivinen toiminta	Olemassa olevilla resursseilla Lape-työryhmä Hyvinvointipalvelut	Pyydä apua -nappia käyttävien määrä Ryhmiin osallistuneiden määrä Kouluterveyskyselyyn tulokset TEA-viisari osallisuus, oppilaiden vaikutusmahdollisuudet
Työkäiset: Aktiivisuuden, elämänhallinnan lisääminen Matalan kynnyksen palvelut (Voimaa vanhuuteen, srk-toiminta, Arkeen voimaa, vapaaehtoistoiminta, eri sukupolvia yhdistävää harrastustoimintaa)	Hyte-lähtöiset menetelmät Sosiaalinen kuntoutus Osallisuussuunnitelman Turvallisuussuunnitelma Asiakasraadit Digitaaliset vaihtoehdot palveluissa	Hyvinvointipalvelut	Asiakastyytyväisyystulokset Kansalaisaloitteet Kansalaisille sähköisen palvelualustan avulla uusia kanavia nykyisiin ja uusiin palveluihin Mitä digitaalisia palvelumuotoja ja millä toimialueilla
Ikäihmiset: Yksinäisyyden ehkäiseminen	Kompassi-toiminnan kehittäminen Palveluohjauksen laajeneminen	Hyvinvointipalvelut	
Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa	Ikääntyneiden asumiseen liittyvän ohjelman laatiminen Ikäihmisten osallistaminen palveluiden suunnitteluun	Vanhusneuvosto laatii toimintasuunnitelman yksinäisyyden vähentämiseen	Omaishoidettavien määrä
Kaikkia koskevat toimenpiteet Avoin ja aktiivinen vuoropuhelu eri toimijoiden välillä	Kokemusasiantuntijatoiminnan vahvistaminen Ennakkoarvioinnin sujuva käyttö	Kaikki palvelualueet	TEA-viisarin kuntajohdon osallisuus-indikaattorit ja eri-ikäisten palveluiden osallisuus-indikaattorit Ennakkoarviointien määrä
Monitoimijaisuuden huomioiminen palvelujen tuottamisessa järjestöt, seurakunta, muut toimialat	Yhteistyön tehostaminen järjestöjen kanssa Hyvinvointipiste	Eri toimialueiden johto, esimiehet, henkilöstö	Järjestöjen kanssa tehtävät yhteistyö Kävijöiden määrä
Asuin- ja luontoympäristön viihtyvyyden säilyminen	Kunnossapito	Kaupunkikehityspalveluiden johto ja henkilöstö	Hyvinvointikertomus ja -tilinpito vuosittain, raportointi

4.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen erityistoimet

LAPE-KÄRKIHANKE

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE on hallituksen kärkihanke, jossa tehdään muutosta kohti lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita sekä lapsen oikeuksia vahvistavaa toimintakulttuuria lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin sekä heidän omien voimavarojensa vahvistamiseksi. Lupa auttaa! -hanke on Varsinais-Suomen oma LAPE-hanke. Lupa auttaa -hankkeessa keskitytään levittämään hyviksi havaituista toimintamalleista ja käytännöistä yhteisiksi maakunnallisiksi palveluiksi ainakin Pyydä apua -palvelua, jalkautuvien erityispalvelujen toimintamalleja (esim. avopediatrin jalkautuminen perustason tueksi), LASTA-toimintamallia. Pääpaino on kuitenkin Perhekeskustoimintamallin kehittämisessä ja käyttöönotossa, jossa toimeenpannaan osakehittämiskokonaisuudet kokonaisuudessaan. Salossa on painopistealueena edellä mainitut osa-alueet sekä myös LAVA (lapsivaikutusten arviointi).

VOIMAA VANHUUTEEN KÄRKIHANKE

Salon kaupunki on mukana valtakunnallisessa Ikäinstituutin koordinoimassa Voimaa Vanhuuteen -ohjelmassa vuosina 2016-2019. Ohjelman tavoitteena on lisätä ikääntyneiden (yli 75-vuotiaiden) liikuntaa sekä tietoa liikunnan terveysvaikutuksista ja kehittää eri tavoin ikääntyneiden liikuntamahdollisuuksia eri puolilla Saloa. Salossa on sekä ammattilaisten että vertaisohjaajien vetämiä liikuntaryhmiä runsaasti tarjolla. Suurin osa ryhmistä kokoontuu kerran viikossa. Liikkumiskyvyn parantamiseksi olisi kuitenkin suositeltavaa harjoitella vähintään kahdesti viikossa. Järjestöjen osuutta liikuntaryhmien järjestämisessä saadaan lisättyä kouluttamalla niihin vertaisohjaajia. Ikäihmisten osallisuutta liikuntatoiminnan kehittämisessä voidaan lisätä myös liikuntaraatien avulla. Voimaa vanhuuteen -ohjelman ilmaiset koulutukset tuovat lisää osaamista sekä ammattilaisille että vertaisohjaajille.

VAIKUTTAVAA ELINTAPOHJAUSTA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTOON POIKKIHALLINNOLLISETI (VESOTE-HANKE)

VESOTE on yksi STM:n rahoittamista hallituksen kärkihankkeista Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta -kärkihankkeen Hyvät käytännöt pysyvään käyttöön -projektissa (2017-18).

VESOTE-hanke vahvistaa ja kehittää sosiaali- ja terveydenhuollossa vaikuttavaa ja tavoitteellista elintapaohjausta. Hankkeen kehittämistoimet painottavat liikkumista, ravitsemusta ja unta. Lopullisena hankkeen päämääränä on, että suomalaiset lisäävät liikkumista, vähentävät istumista, syövät monipuolisesti ja terveellisesti sekä nukkuvat paremmin. Hankkeessa panostetaan vahvasti elintapaohjauksen puheeksi ottamiseen, elintapaohjauksen toteuttamiseen ja seuraamiseen samanaikaisesti mm. alueen perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalipalveluissa ja järjestöissä. Lisäksi hankkeessa luodaan vaativampaa elintapaneuvontaa tarvitseville hoitopolkuja ja monitoimijaisia palveluketjuja. Myös järjestöjen kanssa rakennetaan paikallisesti vertaistukea, ryhmiä ja tuetaan osallisuutta. Salon kaupunki on mukana tässä kärkihankkeessa.

JÄRJESTÖ SOTEHANKE 113

Hanke toimii työryhmissä sote-järjestöjen kohderyhmien sekä kolmannen sektorin asiantuntijana ja yhteistyön kehittäjänä. Hanke myös välittää työryhmiin niiden tarvitsemia sote-järjestöjen edustajia. 113 valitsee sote-järjestöjen edustajat työryhmien esittämien erityisosaamistarpeiden perusteella. 113:n työntekijät ja sen nimeämät järjestöedustajat tekevät mielellään vaikuttamisyhteistyötä järjestöjen kanssa. Salon kaupunki tekee kiinteää yhteistyötä eri järjestöjen kanssa.